Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore, sectio partis hiemalis - Cod. Aug. perg. 14

[S.l.], [9. Jh.]

Beda Venerabilis presbiter: Homilie zu der Evangelienlesung

urn:nbn:de:bsz:31-20216

Visual Library

cantibus uobis gratię dī quę mihi sol
uendi debiti tribuat facultatem.
per xpm dnm nm; ihm xpm uiuentē & regnantem cū
patre & cū spū scō in saecula saeculorum amen.
FERIA V
LEC SCI EUANGLII SECD IOHANNE;
IN illo tempr. Ante diem festum pasce
sciens ihs quia uenit eius hora ut tran
seat de hoc mundo ad patrem. cum
dilexiss& suos qui erant in mundo. in
finem dilexit eos. & reliqua;
OMELIA LECTIONIS EIUS DE UENERA
BILIS BEDE PRESBITERI;
Scripturus euangelista iohannes me
morabile illud dni ministerium. quo
discipulis in pascha priusquam ad pas
sionem ir& pedes lauare dignatus ē.
primo ipsum nomen pasche quid mys
tice signar& aperire curauit. Ita
incipiens; Ante diem aū festum pasche.
sciens ihs quia uenit hora eius. ut tran
seat de hoc mundo ad patrem. cum
dilexiss& suos qui erant in mundo. in
finem dilexit eos; pascha quippe tran
situs interptatur. nomen ex eo u&us
habens. quod transierit in eo dns p egyp
tum. percutiens primogenita egypti.
& filios isrł liberans; & quod ipsi filii
isrł. transierint illa nocte de egyp
tia seruitute. ut uenirent ad terrā
promissę olim hereditatis & pacis;
mystice aū significans quod in eo dns
transiturus erat de hoc mundo ad patrē.

& quod eius exemplo fideles abiectis tēpo
ralibus desideriis. abiecta uitiorum
seruitute. continuis uirtutum studiis.
transire debeant ad promissionem pa
trię cęlestis; quomodo aū transierit ihs
ex hoc mundo ad patrem. pulchro ser
mone designat euangelista cum dicit;
cum dilexiss& suos qui erant in mundo.
in finem dilexit eos; id est in tantum
dilexit. ut ipsa dilectione uitā actem
pus finir& corporalem. mox de morte
ad uitā. de hoc mundo. transiturus ad
patrem; Maiorem namque hac dilec
tione nemo hab&. ut animā suam
quis ponat pro amicis suis; unde recte
uterque transitus & legalis uidelic&
& euangelicus. sanguine consecratus ē.
ille agni paschalis. iste eius de quo dicit
apostolus; & enim pascha nrm̄ immola
tus est xps; iste sanguine fuso in cruce.
ille in crucis modum medio limini & su
pliminari. medius q; ex per so in postibus;
& cęna in quid facta. cum diabolus
mi siss& in corde. ut trader& eum iu
das simon scariothes. sciens quia omnia
dedit ei pater in manus. & quia a do
exiuit & ad dm̄ uadit. surgit a cena
& ponit uestimenta sua; Loquitur
de maxima humilitate adsumptę
humanitatis. prius cōmemorat ęter
nitatem diuinę potestatis. ut & ipsū

uerum dn̄m hominemque demonſtrar&.
ut & noſ illuſ precepti ad ammoneat ut
quanto magni ſumuſ· humiliemur in
omnibuſ; homo namque erat uerus qui
hominum pedeſ· tangere ac lauare· p̄ homi
nem tradi· atque ab hominibuſ poterat
crucifigi; dſ erat uerus· cui omnia dedit
pater in manuſ· quia a dō exiit & ad dm̄
redit· ſciebat ergo dn̄ſ quia diabuluſ
iam miſerat in corde iude ut tradere&
eum· ſciebat quia omnia dedit ei pater
in manuſ· interque omnia & ipſum
traditorem· & eoſ quibuſ tradenduſ
erat· & mortem quam erat paſſuruſ·
ut de hiſ omnibuſ que uell& facer& ma
lumque eorum ſua potentia conuerte
r& in bonum; ſciebat quia p̄ humilita
tem incarnationiſ· a dō exiuit· & p̄ uic
toriam reſurrectioniſ· ad dm̄ erat
rediturus; nec dm̄ cum inde exire&·
nec noſ deſererent cum redir&; ſciebat
quidem omnia hec· & tamen in mag
ſuae Indicium
In magnae
ne nr̄ae exemplum humilitatiſ· ſur
git a cena· ponit ueſtimenta· lau&
pedeſ diſcipulorum; non dī dn̄i· ſed
hominiſ ſerui implenſ officium; &
eius quoque pedeſ humiliter abluenſ·
cuiuſ manuſ in ſua traditione noue
rat· peccatore eſſe polluendaſ; quod
ſi altiori indagine miſterium hoc
humillimum noſtri ſaluatoriſ p̄tractat

delectat· cena hec ſacroſc̄a· in qua cum
diſcipuliſ recubuit dn̄ſ· tempuſ ſignifi
cat uniuerſum· quo corporaliter in ec
clena demoratuſ· & dapibuſ uerbi ſalu
tariſ ac miraculorum ſuorum dulcedine
cunctoſ longe lateque pauit· & ipſe
audientium fide ac dilectione paſtuſ
eſt· quia quot quot ad gratiam ueri
tatiſ conuertit· p̄ hoſ nimirum corporiſ
ſui quod eſt eccleſiae quaſi more ueſcen
cium fecit augmentum; ſurrexit autem
a cena & poſuit ueſtimenta ſua quan
do temporaliter cum hominibuſ ampli
uſ conuerſari deſiſtenſ membra corporiſ
adſumpti depoſuit in cruce· accepto
linteo precinxit ſe· quando accepto a pa
tre mandato patiendi pro nobiſ· in ipſo
paſſioniſ exercitio· ſua membra circū
dedit; ſol& namque p̄ linteum quod mul
tiſ ſcemo tormentorum labore confi
citur afflictio paſſionū figurari;
& dn̄ſ ponenſ ueſtimenta linteo precin
gitur· ut ſignific& ſe habitum corporiſ
quem induit· non ſine preſſura dolorū·
ſed longa cruciſ tribulatione deponere·
miſit aquam in peluem & coepit lauare
pedeſ diſcipulorum· & extergere linteo
quo erat precinctuſ· quando defunc
tuſ in cruce· aquam una cum ſangui
ne de latere ſuo p̄fudit in terram· quib;
credentium opera mundaret· eademq;

opera nonſolum paſſioniſ ſacramentiſ
ſcificare · ſed&iam eiuſdem paſſioniſ
&empliſ confirmare dignatuſ eſt; qđ
autem inchoata pedum lauatione
dicitur uenit ergo ad ſimonem p&rū.
Non ita intellegendum eſt quaſi poſt
aliquoſ ad illum uenerit ſed quia ab
illo qui primuſ apoſtolorum erat coe
perit; & ille talem miniſterium quia myſ
terium neſciebat. non fruſtra horruerit.
quod &iam quilib& eorum acturuſ fu
iſſe non dubitatur. ſi non illa terreret
ſententia qua p&ro dictum eſt; Si non
lauero te non habebiſ partem mecum;
Ubi apte monſtratur quod hęc pedum
lauatio · ſpiritalem carniſ & animę
purificationem · ſine qua ad conſor
tium xp̄i peruenire non poteſt inſinuat;
Unde p&ruſ hęc audienſ · ſolito mox
amoriſ diuini feruore correptuſ re
ſpondit; Dn̄e non tantum pedeſ
meoſ ſed & manuſ & caput. Ac ſi ap
te dicat quia iam te docente intelle
go · quod lauando pedeſ meoſ errata
meę te mundare ſignificaſ · non ſo
lum pedeſ ſed & manuſ & caput tibi
lauandum offero; quia non ſolum
inceſſu · ſed &iam actu · uiſu quoque
auditu guſtu olfactu · & tactu · mul
ta me committere quę a te debeant
dimitti non ambigo; ſed feruido ama

tori quid reſpondet dn̄ſ quomodo hunc
ad intellegentiam myſticę lauationiſ
paulatim prouoc& audiamuſ; qui lo
tuſ eſt inquit non indig& niſi ut pedeſ
lau& · ſed eſt munduſ totuſ; manifeſte
denuntiat quod lauatio pedum illa ·
remiſſionem quidem peccatorum deſigna
r& · non tamen eam quę ſemel in baptiſ
mate datur. ſed illā potiuſ quę cottidi
ani fidelium reatuſ · ſine quibuſ in hac
uita non uiuitur · cottidianę eiuſ gra
tia mundentur; pedeſ namq; quibuſ in
cedenteſ terrā tangimuſ · Ideoque quia
eoſ a contagione pulueriſ ſicut reliquū
corpuſ immuneſ cuſtodire nequimuſ.
ipſam terrenę inhabitationiſ neceſſita
tem deſignant; qua in quantum cotti
die deſideriiſ noſ & neglegenter afficimur.
in tantum &iam magni quique & ſum
mę conuerſationiſ uita cęleſti quam
maxime diligunt contemplatione
reuocantur; ut ſi dixerimuſ quia pec
catum n̄ habemuſ. noſ ipſoſ ſeducamuſ.
& ueritaſ non ſit in nobiſ; qui ergo lo
tuſ eſt non indig& niſi ut pedeſ lau& ·
ſed eſt munduſ totuſ; quia qui ablutuſ
eſt fonte baptiſmatiſ in remiſſionem
omnium peccatorum · non indig&
ruruſ · immo non poteſt eodem modo
ablui · ſed cottidiana tantum mun
danę conuerſationiſ contagia neceſſe

habet cottidiana sui redemptoris indul
gentia tergantur; est enim toto actionum
suarum corpore mundus. exceptis dum
taxat his quę menti necessitate curę tem
poralis adheserunt; ob quorum cottidianam (simul demun dictionem.)
sordidationem cottidie dicimus orantes.
& dimitte nobis debita nostra.
sicut & nos dimittimus debitoribus nostris;
uerum hęc de apostolis eorumque
similibus dicta sunt. beatis uidelicet
& inmaculatis qui tam mentes dominum am
bulant in uiis eius; at nos qui diuini sepe
timoris obliti. iter leue incedimus.
non illa solum & cottidiana orationum sol
lemnitate possimus aberrationum nos
trorum sorde liberari. sed maior necesse est
in quantitate maiori orationum uigilia
rum uel ieiuniorum. lacrimarum.
atque elymosinarum exercitio pur
getur; ipso nimirum interius uestigia
cordis nostri mundante. qui sedens in
dextera dei. adsumpte habitum huma
nitatis cottidie interpellat pro nobis;
Postquam uero lauit pedes discipulo
rum dominus. accepit uestimenta sua. & cum
recubuisset iterum aperuit uerbo mis (ministerium)
terium lauationis. quod eis paulo
ante facto necdum scientibus
exhibuerat. quia postquam patien
do in cruce lauacrum nobis remissio
nis consecrauit. accepit membra iam
inmortalia. quę mortalia posuerat.
& cum post resurrectionem apparuisset
discipulis ac familiariter cum eis esset
& item in conuescendo per dies quadra
ginta conuersatus exposuit eis utili
tatem suę passionis; cuius eatenus
quia uirtutem mysticam nesciebant.
euentum satis timebant. si ergo inquit
ego laui uestros pedes dominus & magister.
& uos debetis alter alterius lauare pedes;
quę uidelicet sententia. & ad literam.
& ad misticum sensum recte accipi
& deuote debet impleri; ad litteram
quidem. ut per caritatem seruiamus inui
cem. non solum in lauando pedes fra
trum. sed in quibus libet eorum necessi
tatibus adiuuandis. ad mysticum
uero intellectum. ut sicut dominus nobis
peccata penitentibus dimittere con
sueuit. ita & iam nos peccantibus
in nos fratribus dimittere festinemus;
sicut ille lauit nos a peccatis nostris.
interpellando patrem pro nobis. ita &
nos si scimus fratrem nostrum pecca
re peccatum non ad mortem. petamus
ut detur ei uita peccanti non ad mor
tem. & sicut apostolus iacobus ad
monet. confiteamur alterutrum
peccata nostra. & oremus pro inuicem ut saluemur;
sic ille pro nobis animam suam posuit. sic & nos
instante temporis articulo pro fratribus an

maſ ponamus; sequitur; Amen amen
dico uobis. non eſt seruus maior domino
suo neq; apoſtolus maior eo qui miſit
illum; Hoc ideo dixit qui lauerat
pedes seruorum dominus. & ipſe qui miſit
eorum quos miſit; apoſtolus graece la
tine dicitur miſſus; ut oſtenderet ea
quae excelſus fecit humiliter. multo
magis humilibus & infirmis humili
ter eſſe facienda; sed ut & hoc in loco
spiritalis intellectus commoneret.
quia si ipſe qui peccatum non fecit.
nec inuentus eſt dolus in ore eius. in
terpellat pro nostris exceſſibus. multo ma
gis ipſi debeamus orare pro inuicem; sed
& si dimittit nobis ille cui non habemus
quod dimittamus. multo magis opor
tet nos alterutrum dimittere nobis de
bita nostra; quod ipſum apoſtolus quoq;
praecipiens ait; eſtote autem inuicem benig
ni. miſericordes. donantes inuicem.
sicut & deus in Chriſto donauit uobis; si haec
inquid scitis. beati eritis si feceritis ea;
saluatoris & discipulo eſt cogitanda
ſententia. quia beati erimus sciendo cae
leſtia praecepta. si tamen ea quae no
uimus operando sectemur; qui enim
cognita eius mandata seruare negle
git beatus eſſe non ualet; qui haec uel
cognoſcere contempnit multo longi
us a beatorum sorte secluditur; con

Sed litteris haec multum pri

gruit his pſalmiſta. qui mortalium
corda appendens aeque omnes beatitudi
nem amare. sed paucos ubi eſt quaerere
conſpiciens. ipſe quae ſit maxima in hac
uita hominis beatitudo. manifeſte
proteſtatur dicens. Beati inmaculati
in uia qui ambulant in lege domini; & ne
putaretur haec uia inmaculatorum
ac beatorum ab imperitis paſſim &
rudibus poſſe comprehendi. conſequenter
adiunxit & ait; beati qui scrutantur
teſtimonia eius. in toto corde exquirunt
eum; quapropter karissimi. rogemus eius cle
mentiam. qui mandauit mandata sua
cuſtodire nimis. ut dirigat ipſe uias noſtras
ad cuſtodiendas iuſtificationes suas;
ipſe poſt cuſtodiam mandatorum suorum.
ad beatitudinem nos suae perpetuae
uiſionis inducat Iheſus Chriſtus dominus & dominus
noſter. qui uiuit & regnat cum patre in
unitate spiritus sancti per omnia secula seculo
rum. amen. CV. IN PARASCEVEN.

SERMO BEATI LEONIS PAPAE.

iiii Decurſis dilectiſſimi sermone proxi
mo his quae ad comprehenſionem domini
praeceſſerunt. superest nunc ut auxili
ante gratia dei de ipſo iam paſſio
nis ordine sicut promi sim
diſſeramus; nam cum uerbis sacrae ora
tionis suae dominus declaraſſet & ueriſſime
ſibi atq; pleniſſime & humanam & diuinam